Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0520U100105

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 28-02-2020

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Шевченко Олександр Іванович
2. Shevchenko Oleksandr Ivanovych

Кваліфікація: к. філол. н., 10.02.04

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор наук

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 10.02.04

Назва наукової спеціальності: Германські мови

Галузь / галузі знань: Не застосовується

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 12-02-2020

Спеціальність за освітою: Англійська мова

Місце роботи здобувача: Запорізький національний університет

Код за ЄДРПОУ: 02125243

Місцезнаходження: вул. Жуковського, 66, м. Запоріжжя, Запорізький р-н., Запорізька обл., 69600, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): Д 17.051.02

Повне найменування юридичної особи: Запорізький національний університет

Код за ЄДРПОУ: 02125243

Місцезнаходження: вул. Жуковського, 66, м. Запоріжжя, Запорізький р-н., Запорізька обл., 69600, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Запорізький національний університет

Код за ЄДРПОУ: 02125243

Місцезнаходження: вул. Жуковського, 66, м. Запоріжжя, Запорізький р-н., Запорізька обл., 69600, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації:

Коди тематичних рубрик: 16.21.33

Тема дисертації:

1. Телеологічна лінгвосеміотика: евристика та онтологія (на матеріалі англомовного публіцистичного дискурсу)

2. Teleological linguistic semiotics: heuristics and ontology (based on the English publicistic discourse)

Реферат/анотація:

1. Започатковано нову галузь лінгвістики – телеологічну лінгвосеміотику, яка ґрунтується на семіотико-імовірнісних та феноменологічних теоретико-методологічних засадах. Телеологічну лінгвосеміотику постульовано як галузь лінгвістики й семіотики, предметом котрої є детермінована категорією телеологічності смислоутворювальна взаємодія мовних знаків з фактами дійсності чи з іншими мовними знаками. Виявлено, що англомовний публіцистичний текст як знакова сутність має специфічні онтологічні характеристики, які зумовлюють необхідність його розгляду у телеологічній парадигмі. Англомовний публіцистичний дискурс розглянуто як складну адаптивну систему телеологічно узгоджених різнорівневих знакових структур. В основу пропонованої наукової праці покладена кантіанська концепція неможливості розуміння певного явища без опори на низку базових онтологічних категорій, основні серед котрих – це

каузальність, процесуальність, предметність (матеріальне втілення дійсності), час, простір. Зазначені онтологічні категорії здобувають особливу методологічну значущість, оскільки каузальність у мережі міжкатегоріальних зв`язків виявляє інгерентну приналежність до телеологічної парадигми, в якій мета розглядається як наслідок причинних зв'язків. Здійснено аналіз мовних засобів реалізації категорії телеологічності в англомовному публіцистичному дискурсі, зокрема, розглянуто телеологічну лексику у складі телеологічних експонентів, експліковані і приховані телеологічні експоненти, телеологічні дескрипції і асинтаксичні приховані телеологічні експоненти. Введено поняття "феноменологічний потенціал тексту", "феноменологічне конституювання текстуально відображеної дійсності", "нечітка семіотична множина", яка позначає елементарну телеологічно й концептуально організовану асинтаксичну семіотичну структуру. Нечіткі семіотичні множини мовних репрезентанти фактів дійсності в англомовному публіцистичному дискурсі являють собою телеологічно детерміновану відкриту динамічну структуру у вигляді організованої за принципами кореляції множини семіотичних одиниць. Нечітку семіотичну множину розглянуто як прихований асинтаксичний телеологічний експонент. Інтегроване кількісне вираження змістових характеристик сукупності нечітких семіотичних підмножин як складників феноменологічного поля тексту (універсальної множини семіотичних одиниць) визначено як коефіцієнт концептуально-семіотичної телеологічності (ККСТ) множини. Феноменологічна редукція і феноменологічне конституювання дійсності виявляється у семіотичних процесах діаграматичної структурації й алегоризації.

2. A new branch of linguistics – teleological linguistic semiotics – has been originated. Teleological linguistic semiotics deals with linguistic means of realization of the teleological category in discourse and is based on the heuristic principles and methods of semiotics and phenomenology. A semiotic heuristic approach has been developed for the analysis of the teleological category (Telos) and semiosis as the mechanism of its realization in the English language publicistic discourse. Heuristic methods have proved to be relevant in revealing the teleological specificity of attribution of meaning to the facts of reality in the text in cases when traditional empirical means fail in determining the underlying evaluative and purpose related characteristics of the concept of the text. It has been established that the English language publicistic text as a semiotic entity possesses specific ontological attributes that predetermine the importance of its scrutiny in the teleological paradigm. Given that the publicistic text (as opposed to belles-lettres) is characteristically focused on social issues of real life, the essentially teleological notion of "existential significance" as an ultimate criterion of meaning for an author and a reader is deemed applicable for its analysis. Hence, discourse participants are regarded as subject to moral laws and social and ethic conventions, and a speech act (an utterance, a text and its comprehension) is qualified as a moral deed. The Kantian tenet about the impossibility of understanding the essence of a certain phenomenon without relying on the series of the basic ontological categories – cause, process, substance, time, space – serves as a conceptual basis for this research. The methodological significance of these categories for this research is understandably obvious since causality within the system of ties with other ontological categories reveals its inherent relevance to the teleological domain where purpose is viewed as the consequence of causal links. The teleological category realization in the English language publicistic discourse is looked into from the dual plane perspective: a) the plane of textually mirrored communicative interaction which presumably demonstrates the regulatory function of the teleological category; b) the plane of teleologically determined tentative realization of the teleological category in the process of evolvement of discourse as perception, comprehension, contemplation and signification of the lingual representations of the facts of reality by the reader. The analysis of the lingual means of the teleological category realization in the English language publicistic discourse has been conducted with special attention to teleological words and phrases as components of teleological exponents, explicit and covert teleological exponents, teleological descriptions and asyntactic covert teleological exponents. In terms of teleological linguistic semiotics the English language publicistic text is viewed as a macroteleological exponent, where the postulated concept functions as an explanandum (a component being explained), and the text as a universal set of semiotic elements functioning as an explanance (lingual representation of the explaining factor). The whole complex of explicit and covert teleological exponents in the text as elements of the macroteleological exponent fulfil the argumentative function as to the evaluative and purpose related validity or the concept of the text or a separate

utterance. The notion of a linguistically relevant “fuzzy semiotic set” denoting elementary teleologically and conceptually aggregated asyntactic semiotic structure has been introduced. Fuzzy semiotic sets of lingual representations of facts of reality in the English publicistic discourse are viewed as a teleologically determined open ended dynamic structure organized according to the correlation principles. A fuzzy semiotic set is postulated as a covert asyntactic teleological exponent, belonging to the domain of covert teleology. Fuzzy semiotic sets are incorporated into the whole system of teleologically determined semiotic ties in the English language publicistic discourse, which are revealed through the logical operations of merger, addition, cross-reference. The results and conclusions of this research can be used in the courses of general linguistics (classes of semiotics, linguistic pragmatics), “The English language stylistics” (classes “Stylistic semasiology”), in the development of innovative courses of linguistic semiotics, text linguistics, discourse studies, text interpretation.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки:

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності:

Підсумки дослідження:

Публікації:

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації:

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Зацний Юрій Антонович
2. Zatsnyi Yurii Antonovych

Кваліфікація: д. філол. н., 10.02.04

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Зацний Юрій Антонович

2. Zatsnyi Yurii Antonovych

Кваліфікація: д. філол. н., 10.02.04

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Безугла Лілія Ростиславівна

2. Bezugla Liliia Rostyslavivna

Кваліфікація: д. філол. н., 10.02.04

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Бабелюк Оксана Андріївна

2. Babeliuk Oksana Andriivna

Кваліфікація: д. філол. н., 10.02.04

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Серякова Ірина Іванівна
2. Sieriakova Iryna Ivanivna

Кваліфікація: д. філол. н., 10.02.04

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Рецензенти

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради — Зацний Юрій Антонович

Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні — Приходько Ганна Іллівна

Відповідальний за підготовку облікових документів

Реєстратор

Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності — Юрченко Т.А.